

14^e jaargang, #1

18 mei 2016

Agrometeorologische Berichten

Situatie op 30 april 2016

Samenvatting

Het erg zachte weer tijdens het najaar en de winter van 2015-2016 zorgde ervoor dat de gewassen zich sterk ontwikkelden. De voorsprong verdween echter door het koudere en vooral natte weer in maart en april waardoor de groei van de wintergranen vertraagde en de aanleg van de zomerteelten moest uitgesteld worden. Begin mei volgden de gewassen weer min of meer de normale groeicurve.

Doelstelling en methodiek

Deze berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode. Vanaf juni gebeurt ook een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaren, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) drie indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS gewasgroeimodel en de satellietbeelden van SPOT-VEGETATION en PROBA-V (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten zijn te vinden op <http://b-cgms.cra.wallonie.be/>.

Bronnen

De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie (<http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/About-us/The-MARS-Unit>). De beeldanalyses worden gefinancierd door het SIGMA project (FP7/GA-603719). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (<http://www.kbivb.be>), Inagro, LCG, PCA, LCV/Hooibeeekhoeve, FIWAP (www.fiwap.be), CIPF (www.cipf.be), CADCO (<http://www.cadcoasbl.be>), Boer&Tuinder en Landbouwleven (<http://www.landbouwleven.be>).

Contacten

Université de Liège, Dpt. des Sciences et Gestion de l'Environnement (Ulg, Liège)	Bernard Tychon Joost Wellens	bernard.tychon@ulg.ac.be joost.wellens@ulg.ac.be
Centre Wallon de Recherches Agronomiques (CRA-W, Gembloux)	Viviane Planchon Yannick Curnel Frédéric Vanwindekens	v.planchon@cra.wallonie.be curnel@cra.wallonie.be f.vanwindekens@cra.wallonie.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO, Mol)	Isabelle Piccard Herman Eerens	isabelle.piccard@vito.be herman.eerens@vito.be
Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI, Ukkel)	Michel Journée Christian Tricot	michelj@meteo.be ctricot@meteo.be

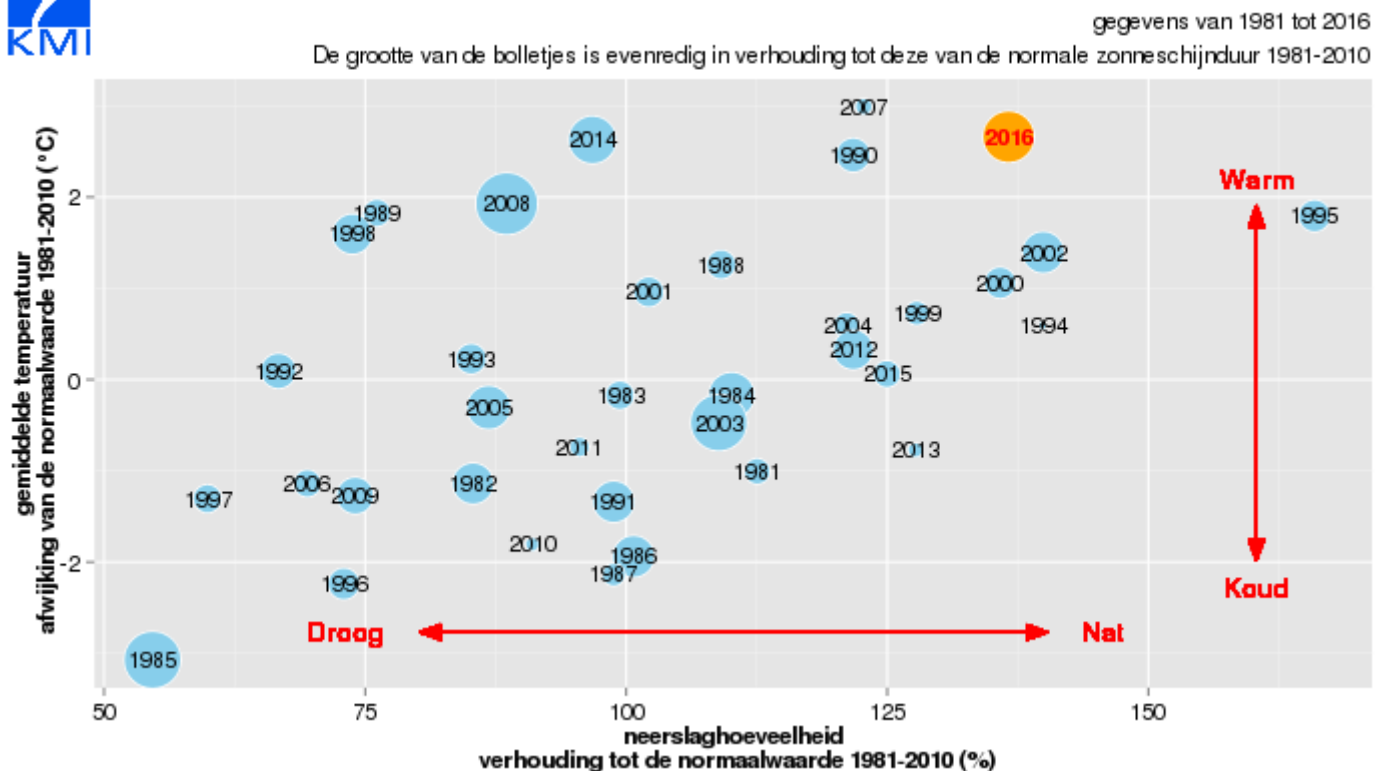
Datum van de volgende berichten: eind juni 2016

De weersgesteldheid tijdens de winter en het vroege voorjaar

De voorbije winter (december 2015 - februari 2016) was natter en warmer dan normaal (Figuur 1). Als we 1981-2015 als referentieperiode nemen dan stellen we vast dat de winter van 2016 de tweede warmste winter was na de winter van 2007. Januari en februari waren iets zachter dan normaal, maar het was vooral in december dat er records gebroken werden. De gemiddelde temperatuur in december lag met 9.6°C bijna 6°C hoger dan normaal en overschreed daarmee de vorige recordwaarde van 1934 met meer dan 2°C. Opmerkelijk ook was dat de gemiddelde temperatuur in december 2015 bijna 1°C hoger lag dan de hoogste maandelijkse maximumtemperatuur voor december (gemeten in 2013). Ook op het vlak van de neerslag was de voorbije winter abnormaal. Het was één van de vier natste winters in Ukkel sinds 1981.

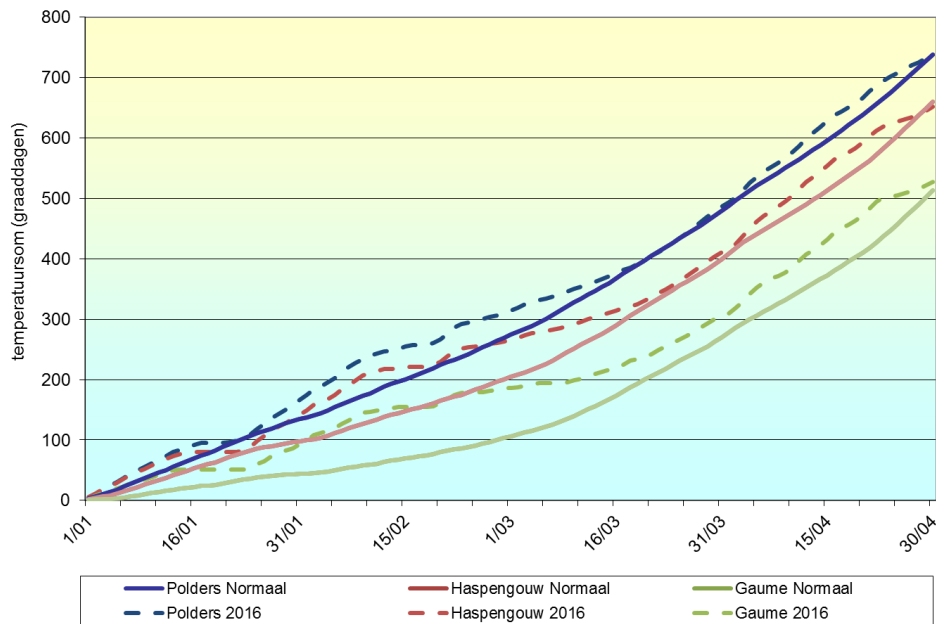
Neerslag, temperatuur en zonneshijnduur te Ukkel, winter

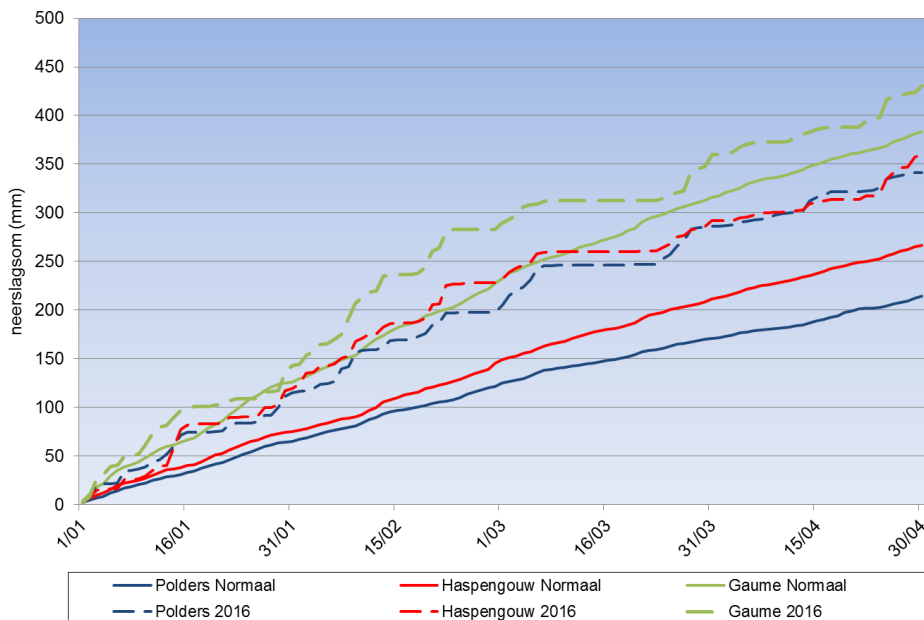
Figuur 1: Neerslag, temperatuur en zonneshijnduur tijdens de winter 2016 vergeleken met alle andere winters sinds 1981. De normaalwaarden (0-100 op de assen) zijn berekend over de periode 1981-2010 (Bron: KMI, <http://www.meteo.be/meteo/view/nl/25624326-Winter+2016.html>)

Maart 2016 was een "normale" maand in Ukkel. Het noordwesten van het land kreeg echter af te rekenen met overvloedige regenval. Ook in april schommelden de weersparameters rond de normaal. De koude periode op het einde van de maand zorgde er wel voor dat de plantengroei vertraagde. Plaatselijk werden de voorjaarswerkzaamheden bemoeilijkt door het natte en koude weer.

Figuur 2 toont het verloop van de temperatuursom sinds 1 januari 2016 voor drie verschillende regio's (de Polders, Haspengouw en de Gaume). Eind april schommelde de temperatuursom overal rond de normaal. De neerslagsom (Figuur 3) lag beduidend hoger dan normaal, vooral in het noorden van het land.

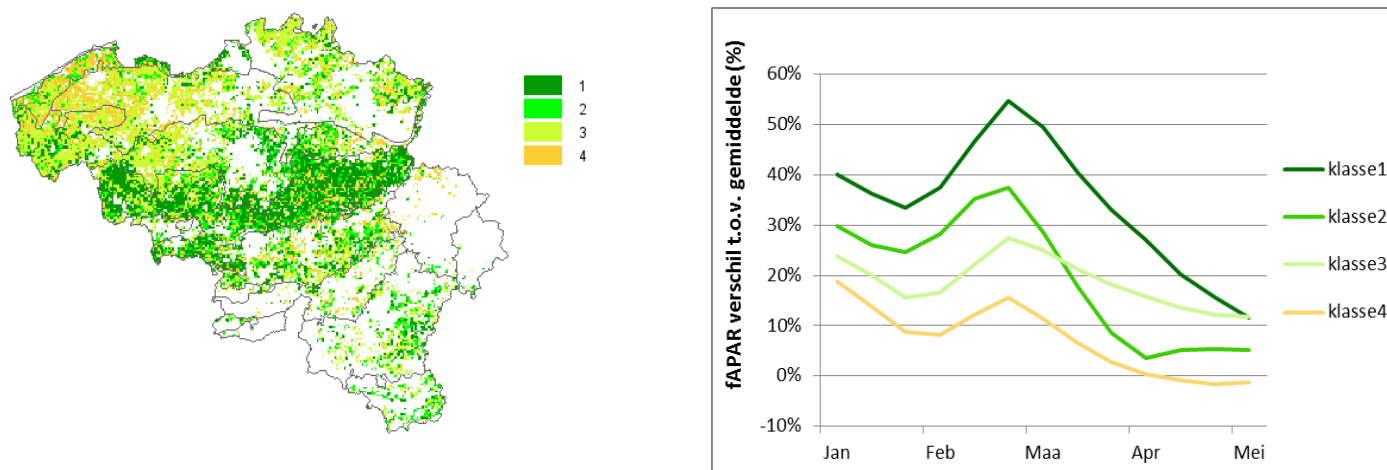
Figuur 2: Verloop van de temperatuursom (in graaddagen, basistemperatuur: 0°C) van 1 januari tot en met 30 april 2016 ten opzichte van de referentie (1988-2015) voor het noorden, centrum en zuiden van het land (Bron: KMI, ULg)

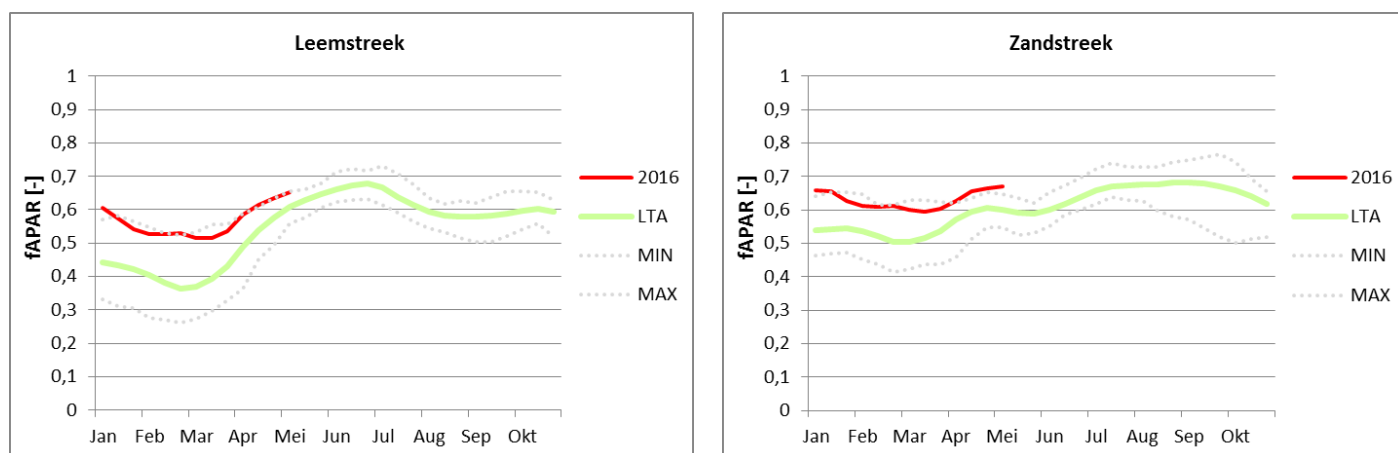
Figuur 3: Verloop van de neerslagsom (in mm) van 1 januari tot en met 30 april 2016 ten opzichte van de referentie (1988-2015) voor het noorden, centrum en zuiden van het land (Bron: KMI, ULg)

Observaties vanuit de ruimte

Het erg zachte weer tijdens het najaar en de winter was bevorderlijk voor de groei van de wintergewassen. Dat blijkt duidelijk uit de analyse van de Proba-V satellietbeelden (Figuur 4 en 5). In januari en februari 2016 lag de vegetatie-index (fAPAR) over het ganse land ruimschoots boven de gemiddelde waarde, in het centrum zelfs tot +50%. Het koudere en vooral natte weer dat volgde, zorgde ervoor dat de groei vertraagde en dat de aanleg van de zomerteelten moest uitgesteld worden. In maart en april zien we dan ook dat de index beetje bij beetje daalt om begin mei weer een "normale" waarde te bereiken.

Figuur 4: Classificatie van de verschillen van de vegetatie-index (fAPAR) ten opzichte van het gemiddelde (2003-2015) in 4 klassen en evolutie van de verschillen per klasse van 1 januari tot en met 10 mei 2016 (relatief verschil ten opzichte van het gemiddelde). De witte zones op de kaart zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt. (Bron: VITO)

Figuur 5: Evolutie van de vegetatie-index (fAPAR) van 1 januari tot en met 10 mei 2016 ten opzichte van de gemiddelde, minimum en maximum waarden (2003-2015) voor akkerbouwgewassen in [a] de Leemstreek en [b] de Zandstreek. (Bron: VITO)

Overzicht der gewassen: huidige toestand

Wintertarwe en -gerst:

Het droge weer van september en oktober 2015 was erg bevorderlijk voor de zaai van de wintergranen. De zaai van wintertarwe startte zelfs al begin oktober. Bij de komst van de regens half november was het grootste deel van het areaal dan ook al ingezaaid. Door de bijzonder hevige regenval moest er gewacht worden tot begin december vooraleer de zaai (voornamelijk van percelen na bieten en cichorei) voltooid kon worden. De opkomst van de granen verliep uiterst gunstig dankzij de uitzonderlijk hoge temperaturen in november en december en het gewas groeide goed door. Half januari, toen de temperaturen uiteindelijk zakten tot winterse waarden, waren de granen al goed ontwikkeld.

Begin mei bevond de wintergerst zich volgens CADCO op de meerderheid van de percelen in het stadium "laatste blad - vlagblad zichtbaar" (BBCH 37) terwijl op de overige percelen het vlagblad al uitgerold was (BBCH 39). De wintertarwe bevond zich op dat moment in het "tweede knoop" stadium (BBCH 32), een belangrijk groeistadium voor de toepassingen van fungiciden. Op een klein deel van de percelen was het laatste vlagblad al zichtbaar (BBCH 37).

Suikerbieten:

Volgens het KBIVB was op 8 mei 99% van het suikerbietenareaal ingezaaid. De 50-zaaidatum (= 50% van het areaal gezaaid) lag in 2016 rond 15 april, net zoals in 2010. Volgens de statistieken van de

laatste 10 jaar was enkel 2008 nog later. De theoretische 50-zaaidatum situeert zich rond 6-7 april in ons land.

De bieten die eind april opkwamen vertoonden vrij kleine lichtgroene of gele kiembladeren. Op de eerst gezaaide velden werd een paarse verkleuring van sommige jonge plantjes waargenomen. Dit verschijnsel komt voor bij koude temperaturen. Het aantal planten/ha geteld op de waarnemingsvelden was conform met de norm. Het warme weer van begin mei zorgde echter voor een "doorstart". De bieten die op 20 maart gezaaid werden bevonden zich begin mei in het 4-6 bladstadium.

Aardappelen:

Het aardappelseizoen komt dit jaar erg traag op gang. Begin mei was ongeveer 90% van het totale areaal van vroege aardappelen en consumptieaardappelen geplant. In het westen van het land werden tijdens het zomerse Hemelvaartweekend massaal aardappelen geplant onder goede omstandigheden, meldt Inagro. In sommige regio's en vooral bij de vroege rassen waar de tijdsdruk meespeelde, gebeurde de aanplant echter onder minder gunstige omstandigheden volgens FIWAP. Planten op te natte bodems kan leiden tot structuurproblemen. Het risico op schade bij een langere droogteperiode later tijdens het seizoen is op dergelijke bodems ook hoger. In de regio's die getroffen werden door hevige regens en op de zwaardere gronden in het centrum van het land, Henegouwen en Thudinië zijn de plantwerkzaamheden nog niet voltooid. Doordat het planten soms meer dan een maand vertraging oploopt, neemt het risico op kwaliteitsverlies van het pootgoed toe, zeker bij suboptimale bewaaromstandigheden.

Op de meerderheid van de percelen zijn de aardappelen nog niet opgekomen. Daar waar dit wel het geval is, voornamelijk op percelen die eind maart aangeplant werden, duurde de opkomst 5 tot 6 weken. De zeer vroege percelen kunnen plaatselijk schade vertonen ten gevolge van de late vorst tijdens de laatste week van april. Rond 20 april werden ook de eerste *Phytophthora* aantastingen waargenomen op afvalhopen, meldt Inagro.

Maïs:

Volgens het CIPF werd de zaai van de maïs gehinderd door het koude en natte weer in april. Behalve op de zandgronden waren de velden daardoor niet of slecht toegankelijk. Half mei was zowat driekwart van het maïsareaal ingezaaid. Vaak gebeurde dit echter onder minder gunstige omstandigheden volgens LCV/Hooibeekhoeve. Het bewerken van te natte percelen kan nadelige gevolgen hebben voor de bodemstructuur en het verdere verloop van de teelt. Ondanks het drogere weer van begin mei zijn er percelen die nog steeds te nat zijn en die niet meteen kunnen gezaaid worden. Hoe dit alles zich gaat vertalen naar opbrengst toe is nog de vraag. Veel hangt af van het weer tijdens de komende periode. Globaal gezien vertoont de maïsteelt momenteel een achterstand van zo'n 10 tot 14 dagen.